

MAGANDANG UMAGA

TEACHER IVY GRACE A.
ABAÑO

MGA LAYUNIN

- Matukoy ang iba't ibang gamit ng wika sa lipunan sa pamamagitan ng napanood na palabas sa telebisyon at pelikula
- Maipaliliwanag nang pasalita ang gamit ng wika sa lipunan sa pamamagitan ng mga pagbibigay halimbawa.
- Makapagbibigay ng sariling halimbawa

ANG WIKA AT ANG LIPUNAN

KOLEKTIBONG PAGKUKUWENTO

1. Isagawa ang mga sumusunod na hakbang para sa Gawain ng kolektibong pagkukuwento.
2. Maging aktibo sa pakikinig sa dikta ng guro upang ang buong pangkat ay makabuo ng makabuluhan at interesanteng kuwento:

KOLEKTIBONG PAGKUKUWENTO

1. Maghanda ng isang buong papel na magsisilbing sulatan para sa pagbuo ng kolektibong kuwento.
2. Lumikha ng bilog ang bawat pangkat na binubuo ng limang kasapi.
3. Isusulat ng estudyanteng may-ari ng papel ang simula ng kuwento at iikot nang clockwise ang nasabing papel para maituloy ng mga kaklase ang kuwentong gusto nilang idugtong. Hintayin ang

KOLEKTIBONG PAGKUKUWENTO

4. Bibigyan ng dalawang minuto ang bawat miyembro para maisulat ang karugtona kuwento hanggang sa makapagsulat ang huling miyembro sa bawat grupo.
5. Ididikta ng guro ang bawat bahagi ng kuwento na magsisilbing gabay ng mga mag-aaral sa susundang daloy ng pagkukuwento.

KOLEKTIBONG PAGKUKUWENTO

Tanong:

1. Ano-anong uri ng interaksyon ang nabuo sa inyong kuwento?
2. Aling ang mga pahayag na nagpapakita ng personal na saloobin o damdamin?
3. Maituturing mo bang malikhain ang inyong nabuong kolektibong kuwento? Ipaliwanag ang iyong sagot.

LIGUA FRANCA

Ito ay ang tawag sa wikang ginamit ng mas nakararami sa isang lipunan. Ito ang wikang ginamit upang lubos na magkakaunawaan ang mga namumuhay sa isang komunidad. **Wikang Filipino** ang lingua franca ng Pilipinas

LIGUA FRANCA

Batay sa pag-aaral na isinagawa ng Unibersidad ng Ateneo sa Manila noong 1989. Sa Pilipinas 92% ang nakakaunawa ng Filipino, 51% ang nakakaunawa ng Ingles at 41% ang nakauunawa ng Cebuano.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Ang pinakadiwa ng wika ay panlipunan. Ang isang taong hindi nakikipag-ugnayan sa isang komunidad ay hindi matutong magsalita sa paraan kung paano nagsasalita ang mga naninirahan sa isang pamayanan o komunidad.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Talagang malaking papel ang ginagampanan ng wika sa ating buhay sapagkat Malaki ang naitutulong nito sa pagbuo ng maayos na relasyon sa ating kapwa.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Nakakatulong din ito upang maisakatuparan ang anumang layuning nais makamit. Hindi mapagkaila na ang wika ay sandigan pagkakaisa, pagkakaunawaan kaunlaran ng isang bansa.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Ayon sa Australyanong lingguwista na si Michael Halliday (1925) mayroong pitong **(7) pangkalahatan gamit o tungkulin ng wika sa lipunan.**

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Interaksyonal-ang gamit ng wika kung ginagamit ito ng tao sa pagpapapanatili at pagpapatatag ng relasyong sosyal sa kapwa.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Ang pinakamagandang halimbawa nito ay ang paggamit ng mga pormularyong panlipunan. Ang paggamit ng salitang “ikaw at ako” ay naghuhudyat sa ganitong gamit ng wika.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Pangangamusta,
pag-aanyaya at pagbati:
Magandang umaaga ;
maligayang kaarawan;
hi/hello/kamusta ka?; at iba
pa); o di kaya'y pagpalitan
ng mga biro.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Gamit ng wika	Representasyunal <i>Ikaw at ako</i>
Deskripsiyon	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Makapagpanatili at mapatatag ang relasyon sa kapwa ✓ Wikang ginagamit upang matanggap o hindi
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pagbati ✓ Pagpapalam ✓ Pagbibiro ✓ Panunudyo ✓ Pang-anyaya ✓ Paghihiwalay ✓ Pagtanggap, at ibap.
Halimbawa	<p>"Magandang umaaga"</p> <p>"Kumusta ka"</p> <p>"Maaari kabang imbitahan na dumalo sa aking Kaarawan"</p>

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Personal- naman ang gamit ng wika kung ginagamit ito ng tao sa pagpapahayag ng sariling personalidad batay sa sariling kaparaanan, damdamin, pananaw, o opinyon

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Ang paggamit kung minsan ng salitang “Ito ako” ay naghuhudyat sa ganitong gamit ng wika.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Pagsigaw upang mailabas ang saloobin sa tuwing may suliranin o di kaya'y pagkabigo. Maaari ring pagpipigil sa nararamdaman sa taong may ginawang pagkakamali sayo.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Tungkulin ng wika	Personal <i>Ito ako</i>
Deskripsiyon	✓ Pagpapahayag ng sariling indibidwal at pagpapahayag ng sariling damdamin o personal na nararamdaman.
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Paghanga ✓ Pagkayamot ✓ Pagkainip ✓ Pagmamahal ✓ Pagrerekomenda o sa pamamagitan ng maingat na pagpili ng salita ✓ Pagkagalit ✓ Pagkatuwa ✓ Kasiyahan ✓ Padamdin ✓ Pagmumura
Halimbawa	<p>“Palaban ako at hindi ako paaapi”</p> <p>Talagang nakagagalit ang mga taong hindi marunong gumalang sa kanilang kapwa.</p>

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Instrumental- ang gamit ng wika kung ginagamit ito ng tao upang maisakatuparan ang nais na mangyari, gayundin ay matugunan ang pangangailangan ng isang tao- pisikal, emosyonal, o sosyal na pangangailangan.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa:

Panghihiikayat sa inyong
guro upang tanggapin
ang inyong konseptong
papel

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Gamit ng Wika	Instrumental
Deskripsyon	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Maganap ang kagustuhan ✓ Matugunan ang material na pangangailangan
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pagpapangalan/Pagbabansang ✓ Pagpapahayag ✓ Pakikiusap ✓ Pagmumungkahi ✓ Paghihikayat ✓ Pag-uutos o pagpilit
Halimbawa	<p>"Gusto kong mahalin mo ako"</p> <p>"Patawarin mo ako"</p> <p>"mag-aral ka nang Mabuti"</p>

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Regulatori- ang gamit ng wika kung ginagamit ito ng tao upang kontrolin o magbigay gabay sa kilos o asal ng ibang tao.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Ito ang nagtatakda kung
ano ang dapat o hindi
dapat gawin ng isang tao .
Ang paggamit sa salitang
“gawin mo kung ano ang
sinabi ko” ay naghuhudyat
sa ganitong gamit ng wika.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Ang pagbibigay paalala o babala hinggil sa isang bagay. Ang mga panuto sa pagsusulit at mga nakapaskil na mga paalala o direksiyon sa loob ng paaralan ang pinakapayak na halimbawa.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Gamit ng wika	Regulatori Gawin mo kung ano ang sinabi ko
Deskripsyon	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pagkontrol ng gawi ng ibsa ✓ Wikang ginamit sa pagbibigay ng patakaran o panuto
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pag-ayon o pagkontrol ✓ Pag-alalay sa kilos o gawa ✓ Pagtatakda ng mga tuntuninat alituntunin
Halimbawa	<p>"Huwag mandaya lalong-lalo na sa oras ng pagsusulit"</p> <p>"Huwag tatawid, nakakamatay,"</p> <p>"Tumawid sa tamang tawiran."</p>

Kung pag-aaralang mabuti, ang naunang apat ay ginagamit ng tao upang matugunan ang kanyang interpersonal na pakikipagkomunikasyon sa kaniyang kapwa o mas kilala sa tinatawag na **Basic**

Interpersonal Communicative Skills

(BICS). Ang BICS ay tumutukoy sa pang-araw-araw na tungkulin ng wika sa tao. Halimbawa nito ang pakikiusap, pagmumungkahi, paghingi ng pahintulot, pagbabawal, pagsang-ayon, pagbati, pag-imbita, pasasalamat at

pagpapahayag ng dalit, tuwa, lungkot

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Representasyunal-ang gamit ng wika kung ito'y ginagamit ng tao sa pagbabahagi ng impormasyon.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Mga pangyayari,
makapagpapahayag ng
detalye, makapagdala at
makatanggap ng mensahe sa
iba. Ang paggamit ng mga
salitang “May sasabihin ako sa
iyo” ay naghuhudyat sa
ganitong gamit ng wika.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Pag-uulat ng hinggil sa isang paksa sa klase. Magbalita ng mga mahahalagang pangyayari sa kapaligiran.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Gamit ng Wika	Representasyunal <i>May sasabihin ako sayo</i>
Deskripsiyon	✓ Ginagamit an wika sanpagbibigay ng impormasyon ng mga bagya-bagay sa mundo
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pag-uulat ng mga pangyayari ✓ Paglalahad ✓ Pagpapaliwanag ng mga pagkakaugnay-ugnay ✓ Paghahatidng mga mensahe
Halimbawa	"Ang salitang lengwahe o Lengua ng Latin, nangangahulugang "dila" sapagkat nagagamit ang dila sa paglikha ng maraming kombinasyon ng mga tunog.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Heuristiko- ang gamit ng wika kung ito ay ginagamit sa paghahanap o paghingi ng impormasyon upang makapagtamo ng iba't ibang kaalaman sa mundo.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Madalas din itong ginagamit sa paaralan upang makapagtamo ng kaalamang akademik at propesyunal. Ang paggamit kung minsan ng salitang “Sabihin mo sa akin kung bakit” ay naghuhudyat sa ganitong gamit ng wika

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Pagbuo ng pananaliksik, pakikipanayam, at pagtatanong upang makakalap ng mga impormasyon na ginagamit sa araw na araw na Gawain.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Tungkulin ng wika	Heuritiko
	Sabihin mo sa akin kung bakit
Deskripsiyon	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Paggamit ng wika sa pagkatuto o makapagtamo ng kaalaman hinggil sa kanyang kapaligiran. ✓ Ginagamit sa paghahanap o paghingi ng impormasyon
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pagtatanong, Pagsagot, Pangangatwiran, Pagbibigay-Konklusyon, ✓ Paggawa ng hypothesis, Pagbibigay katuturan, Pagsubok/pagtuklas, Pagpapaliwanag/pagpuna, ✓ pagsusuri, pagbubuo, Pag-e-eksperimento, pagsang-ayon at di-pagsang-ayon, ✓ pag-uulat, Pagtataya
Halimbawa	<p>"Bakit nagkakaroon ng low tide?"</p> <p>"Bakit may umaaga at Gabi?"</p>

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Imahinatibo-ang gamit ng wika kung ginagamit ng tao ang wika sa pagpapalwak ng kanyang imahinasyon .
Ginagamit ang wika upang makbuo ng malikhaing pagsulat o maipakita ang pagiging malikhain

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Halimbawa: Paggamit
nito sa pagsulat o
pagbigkas ng akdang
pampanitikan.

GAMIT NG WIKA SA LIPUNAN

Tungkulin ng wika	Imahinatibo Kunyari ganito...
Deskripsiyon	✓ Gamit ang wika sa pagpapalwak ng imahinasyon
Mga bigkas na ginaganap (Performance utterances)	✓ Paglalagay sa sarili sa isang katauhan na hindi totoo at dala lamang ng malikot na pag-iisip
Halimbawa	<ul style="list-style-type: none">✓ "ikaw ikaw ang bibigyan ng super powers, ano kaya ito at bakit?"✓ "kung ikaw ikaw ay tutubuan ng pakpak, saan mo balak pumunta?"

Ang imahinasyon, hueristiko at representasyonal ay mataas na tungkulin ng wika o mas kilala sa tawag na **Cognitive/Academic Language Proficiency (CALP)**. Ang CALP ay tinatawag ding akademikong wika, sapagkat kadalasan itong ginagamit sa mga sitwayong pangklase at iba pang sitwasyong nangangailangan ng mataas na pag-iisip o kritikal na pag-iisip

PAGSASANAY

Tukuyin kung anong gamit ng wika sa lipunan ang pahayag ayon sa ibinigay ni M.A.K Halliday at ipaliwang ang iyong kasagutan.

a) “Uuuy pare! Longtimenosee.
Maligayang kaarawan!”

b) “Bumangon ka na at mamalengke.
Bumili ka ng buhay na manok para
sa salusalo mamaya.”

c) Paano magparehistro bilang botante para sa mga 1st Time Voters?

1. Siguraduhing mayroon kang sapat na kwalipikasyon bago magparehistro. Pumunta sa Lokal na COMELEC na malapit sa inyong lugar.
2. Magdala ng 2 valid ID.
3. Sagutan at ipasa ang application form (CEF1A)
4. Pagdaanan ang proseso ng validation o ang pagkuha ng biometrics data (litrato, pirma, at finger prints.
5. Itago ang ibibigay ng registration stub.

d) “Ang sa akin lang, hindi ako komportable na nagpopost ng litrato sa internet gamit ang aking social media accounts tulad ng facebook at instagram.”

e) “Anuanong elemento ang matatagpuan sa planetang Mars? Sapat ba ito para suportahan ang buhay ng halaman?”

f) “Kamakailan, inilunsad ng pamahalaan ang P2P Bus System o PointtoPoint System na may ruta mula sa SM North Edsa Quezon City – Glorietta, Makati City sa Kamaynilan. Naglalayon itong maibsan ang matinding trapiko sa EDSA. Ang P2P bus system ay nagsasakay at nagbaba lamang sa isang napiling bus stop.”

g) “Para kang isang patakaran na nais kong labagin

Para kang pipag-uutos na kaya kong